

ПРОФ. Д-Р ГРОЗДАН ЦВЕТКОВСКИ,
АНАЛИТИЧАР

АН
МЕ

ОД ПОЛИЦИЈАТА, ОД ПО И ОД ОЛИГА

Неодамна, на една трибина истакнавте дека инволвирањето на организираниот криминал и зголемувањето на корупцијата во областите на одбраната и на безбедноста претставува сериозна пречка за РМ за влегување во НАТО. Но, покрај овие забелешки и стручни коментари го потенциравте и влијанието на т.н. петта власт. За што станува збор?

ЦВЕТКОВСКИ: Постојаното инсистирање дека брзото интегрирање на РМ во евроатлантските структури исклучително зависи од успешното решавање на внатрешните проблеми, би требало да супституира три поврзани елементи: да сакаме, да знаеме и да можеме да ги исполниме потребните критериуми и услови. Не можам точно да проценам со колку проценти партиципираме во секој наведен елемент, но знам дека и кога целосно би ги исполниле барањата, нема гаранција за сигурна квалификација за пласман во НАТО и во ЕУ. Едноставно, внатрешната политика во голем дел се креира однадвор, бидејќи сè уште немаме институционален капацитет. Тоа значи дека одлучувачка е улогата на таа надворешна "четврта димензија": непринципиелност, двојни стандарди и немање јасна стратегија за т.н. субрегион Западен Балкан. Потврда за ваквата теза и основано сомневање се последните две новопримени држави, кои станаа членки иако не ги исполнуваа критериумите и условите, поради што останаа под засилен мониторинг. Имено, доколку Извештајот на Европската комисија, кој треба да биде изготвен до крајот на овој месец, биде негативен, тогаш на една од нив ѝ се заканува заштитната клаузула. Оттука, сосема е јасно дека полноправното членство во НАТО и во ЕУ исклучително зависи од меѓународните фактори т.е. од нивниот геополитички и економски интерес. Во овој контекст треба да се разгледува и проблемот на инволвирањето на организираниот криминал и корупцијата во областа на безбедноста и на одбраната, кои се сериозна пречка за влегување во НАТО и во ЕУ. Но, на овој план им се прогледа низ прсти на двете новопримени држави. Се разбира, тоа не смее и не може да биде репер, алиби или изговор за нас, уште повеќе поради ризикот од можните ретроградни процеси и реалната опасност да останеме во "сивата зона", како предворје на Европа.

Кога го елаборираме проблемот на инволвирањето на организираниот криминал и на корупцијата во сферата на безбедноста и одбраната, мора да се потенцира дека веднаш по прогласувањето независност на Македонија, единствена организирана безбедносна формација беше полицијата. Но, за жал, таа премногу доцнеша со реформите, тие почнаа дури минатата есен. Уште тогаш за нејзина успешна трансформација најбитни беа елиминирањето на политичката функција, односно деполитизацијата, департизацијата, по што требаше да следува делумна или целосна лустрација, отстранување на раководители од високиот и од средниот ешалон, кои се компромитирале во претходниот систем, отворање на досиејата, транспарентност и отчетност и институционална и граѓанска контрола врз безбедносните служби. Деполитизацијата и укинувањето на политичката полиција, како и отворањето на досиејата, помалку или повеќе, беа спроведени, но не се операционализираа департизацијата и лустрацијата. Токму неизвршените реформи генерираа партнерство на безбедносните служби со структури на организираниот криминал, што беше една од главните причини за воспоставување политички, безбедносно-разузнавачки и криминални мрежи. Значи, овие служби не останаа имуни на "синдромот на транзиција", па во корупција се инволвираа поединци, од обични пожарникари и сообраќајци итн. кои, на пример, на-

Проф. д-р Гроздан Цветковски, аналитичар на актуелни безбедносни феномени и предизвици. Завршува Факултет за безбедност, постдипломски студии од областа на меѓународни односи и докторира на политички науки.

Началник во МВР, директор на Центар за образование на кадри за безбедност (Полициска академија), основач и сопственик на првата детективска агенција "Топ Поинт", директор во Агенцијата за разузнавање и претставник на РМ во дипломатска мисија.

Автор на книгите "Тероризмот во современiot свет" и "За што се боревме", во подготовка се изданијата на "Прва детективска агенција" и "Анатомија на македонскиот октопод", како и "Студиски случај" за развојот и етаблирањето на организираниот криминал во РМ, што е негова докторска дисертација.

Разговорот го водеше:
Кокан СТОЈЧЕВ

АЛИЗА ЗА ПОЛИГАМИЈАТА ЃУ "ЧАСНИТЕ СЕСТРИ" ЛИТИКАТА РХИЈАТА

водно не се мешаа во работата на ноќните "барови", каде девојки беа принудувани да се проституираат или, пак, тие ги предупредуваа сопствениците за планираните полициски акции. Потоа, овие лица одредуваа казни "од око" за наводни или за реални сообраќајни прекршоци итн. при што земаа провизија на граничните премини, заштитуваа бизнисмени или изнудуваа рекет. Истовремено, повисоките раководители во МВР, во "име на државата", беа покровители и заштитници на криминалните структури во функционирањето на шверцерските канали и другите софистицирани криминални дејствија.

Покрај ова, во овој период, во поголем дел од Западна Македонија, власта практично не ги контролираше територијата и населението, било тоа поради "релаксација на меѓуетничките односи" или, пак, затоа што локалното население ја сметаше македонската полиција за натрапник, кој им ја загрозува комотноста. На тој начин, овој дел од државата стана "сива зона" во која границата меѓу легалното и криминалното тешко се разграничуваше.

Во овој контекст, за одбележување се и два ексклузивни феномена, кои настанаа во подоцнежната фаза од македонската транзиција, а никнаа со сраснувањето на структурата на

За трансформација на полицијата најбитни беа: елиминирањето на политичката функција, односно деполитизацијата, департизацијата, по што требаше да следува делумна или целосна лустрација, отстранување на раководители од високиот и од средниот ешалон, кои се компромитирале во претходниот систем, отворање на досиејата, транспарентност и отчетност и институционална и граѓанска контрола врз безбедносните служби.

организиран криминал и безбедносните служби. По дефиниција, но и во практика, меѓу нив отсекогаш постои тенка црвена линија. Таа се пречекорува и тоа, по правило, во еден правец, кога "цандарот" ќе премине кај "арамииите", исклучително поради лукавни мотиви. Таквиот трансфер може да се прифати и да се третира како "логичен". Но, транзицијата во Македонија генерираше и еден обратен правец: случаи кога поединци од криминалните структури преминуваа во полицијата т.е. по партиска линија легално се регрутираа во МВР. И тогаш почна да се брише границата меѓу "цандарите" и "арамииите", со што настана проблем, кој ќе не штити од чуварите. Овој парадокс е ексклузивитет на македонската рамковна транзиција. Втората препознатлива појава е "кинењето на опашот од минатото", односно одредени припадници на МВР, кои претходно биле проблематични и маргинални поединци, по партиска основа или непотизам, ги поставувале на високи позиции. А, веднаш по заземањето на функциите тие ги забораваа и се дистанцираа од своите колеги-содружници во разновидните "гешефти", кои заеднички ги правеле. На тој начин, изигрувајќи "часни сестри" и професионалци, тие до-вчерашните "пајташи" или оние кои знаат за нивното криминално минато, ги екскомуницираа, прераспоредувајќи ги на пониски или на споредни работни места.

Во Вашите стручни согледувања дојдовте до констатација дека во неорганизирана држава, како што посочувате дека е Р Македонија, најдобро организиран систем е организираниот криминал. Дали тоа значи дека всушност тој ги насочува општествените движења на Република Македонија?

ЦВЕТКОВСКИ: Проблемот на влијанието на организираниот криминал и корупцијата врз креирањето политика во перио-

дот на транзиција генерираше парадоксална ситуација: се случи исклучително организирање на криминалот од една страна, а од друга страна, како контрапункт на тоа, исклучително неорганизирана држава. Тоа организирање на криминалот претставуваше систем на функционирање на една дискретна, но реална "петта" власт. Значи, покрај трите нивоа на поделени институционални власти и постоењето на неформалната - медиумската, егзистира и една паралелна, скриена, полулегална "петта власт". Изминативе 16 години таа немаше потреба од потврдување на легитимноста или мандат на владеење. Немаше ниту потреба од поддршка или избор од граѓаните затоа што располага со сопствена организација, ресурси, блиски врски со сите досегашни власти, строги непишани правила и голем капитал. Оваа "петта власт" го криминализира општествениот организам со операционализација и преку матни комбинации на неформално или официјално персонално, роднинско, клановско, партиско и институционално поврзување и дејствување. Со ваков модус операнди, таа се организира и се етаблира како неформален, но реален партнер со централната и со локалната власт, со државните институции и политичките партии, создавајќи криминални мрежи испреплетени со полицијата, судовите, обвинителството, царината, локалната самоуправа, медиумите итн. Со ова криминалот доби институционален облик.

Симбиозата меѓу институциите на државата и лицата кои нешто значат во организираниот криминал е блиска, тесна, да не речеме роднинска. Зошто политичарите не се обидуваат да го прекинат овој синџир?

ЦВЕТКОВСКИ: Симбиозата меѓу институциите на државата и криминалните структури тешко се прекинува, пред сè, поради немањето политичка волја, селективното применување на законите и отсуството на државнички капацитет. Треба да се има предвид фактот дека анатомијата на македонскиот "октопод" ја креираа политичките и економските елити од претходниот систем, кои преправени во "нови демократи" во плуралистичкиот амбиент, ја генерираа деструкцијата на македонската држава. Тој тесен круг на лица, вклучени во криминалните мрежи, е поврзан и дејствува синхронизирано до денес. Оттука, на пример, за да може целосно да се расплетат конкретна криминална мрежа, афера и скандал од типот на

Повисоките раководители во МВР, во "име на државата", беа покровители и заштитници на криминалните структури во функционирањето на шверцерските канали и другите софистицирани криминални дејствија.

"урбана мафија", "автомафија", "фармацевтска мафија", "зелена мафија" или било која друга, секогаш мора да се дојде до мозокот на конкретната шема. Тоа е многу тешко и комплицирано, поради нивниот самозаштитен механизам, недопирливоста, опструкцијата и заштитата од моќни политички и економски кругови. Интересен е феноменот на "братство од интерес", чија суштина е во фактот што т.н. борба против организираниот криминал може да се ревитализира во смисла на перцепција и практикување како профитабилна дејност. Суштината е во тоа што одделни припадници на службите, кои располагаат со битни податоци и сознанија за криминални структури, бизнисмени и политичари, ги користат за наметнато или изнудено партнерство, учени, елиминирање на нивните конкуренти, рекет, продажба и оддавање на одредени информации и друг вид "деловна соработка" и заштита. Бидејќи ваквото нелегално и криминално инволвирање е мошне софистицирано, Одделот за професионални стандарди и контрола во МВР тешко

може да има стопроцентна ефикасност во откривањето на злоупотребите на овие нивни колеги.

Потенцирате дека секоја владејачка гарнитура во Македонија си креира свое подземје или своја мафија...

ЦВЕТКОВСКИ: Организираниот криминал и корупцијата се бизнис. Изминатите 16 години недвосмислено покажаа дека властите во земјава функционираат според принципот "нема пари доколку има политика и нема политика без пари". Во малите и слаби држави, како што е РМ, бизнисот на криминалните структури е фокусиран во економската сфера. Црната и сивата економија ја "хранат" политичката елита, корумпираат и влијаат во донесувањето одлуки и закони во нивна корист. Таквата спрега и кокетирање на политиката и организираниот криминал се како сијамски близници, кои не можат да егзистираат еден без друг, особено едниот да опстојува на сметка на другиот. Интересот е заемен. Постои едно правило кое повеќе е факт отколку претпоставка, а тоа е нетранспарентното и нелегално финансирање на политичките партии преку т.н. "обрачи" од фирми. Овој еуфемизам претставува синоним за олигархијата која управува со тие фирми корпоративно, преку заемни врски со конкретна политичка партија. На тој начин, финансиски моќни стопанственици ја ставаат власта во своја функција, бидејќи имаат интерес од административен хаос и "матни води" во државата. За спонзорствата и за финансирањето, стопанствениците добиваат разни привилегии, монопол, тендери, недопиливост и друга заштита. Бидејќи ваквите фирми ги "хранат" политичките елити, многу е битно кој ќе биде на нивно чело и каков ќе биде составот на управниот и на надзорниот одбор, но од друга страна, пак, бордот на овие фирми строго води сметка во кој момент ќе се "прешалтуваат" т.е. ќе преминат во партијата која е на власт. Затоа во сите досегашни промени на политичките гарнитуре се вршеа поместувања и во подземјето, поради фактот што криминалните структури ги губеа дотогашните заштитници во власта. Имено, секоја нова власт настојува и, по правило, успева да создаде свои нови економски структури, вклучувајќи и подземни, наместо да ги опслужува економските интереси преку соработка со претходните бизнисмени или криминални и компромитирани кругови.

По 16 години самостојност, организираниот криминал успешно се инсталира во власта, во полицијата, во АРМ, во судството, во извршната, во законодавната власт итн. Дали овие факти доволно зборуваат со каков организиран систем се соочуваат македонската полиција, судството итн.?

ЦВЕТКОВСКИ:

Институциите надлежни за спречување на криминалот се соочуваат со организиран систем на функционирање на паралелната "петта" власт. Факт е дека за набрзина да се направат пари, во Македонија мора да се има "политички чадор". Едноставно, невозможно е да се стекне огромен легален профит доколку се нема почетен пристоен капитал. По правило, главните играчи за ваквите потфати се фигури во сенка. Доколку постои можност и волја тие да се извадат на светлина, тогаш може да се зборува дека државата го ставила под контрола организираниот криминал.

Според Вашите истражувања, на организираниот криминал не му треба партија, не му е потребна политичка легитимност, тој има "легитимни претставници" во институциите на државата. Колку е опасна оваа теза?

ЦВЕТКОВСКИ: Кога се зборува за феноменот организиран криминал, антологиската луцидна досетка дека секоја држава има мафија, но некои мафии имаат сопствена држава, која е во оптек од пред неколку години, стана култна изрека. Но, веќе не е битно кој прв ја кажал оваа сентенца ниту, пак, фактот што многу често таа се цитира, парафразира и авторизира. Поентата е во тоа што таа на брилијантен начин ја синтетизира

М

еја интервју

ГРОЗДАН ЦВЕТКОВСКИ

симбиозата и преплетеноста меѓу институциите на системот и криминалните структури, од чија спрега се генерира постмодерниот транзиционен организиран криминал. Контекстуализирано тоа значи дека главната оска на трансформација во посткомунистичките земји, вклучувајќи и во РМ, почна да се одвива преку политиката и криминалот како две конвергентни потпорни точки. Ваквата преплетеност и симбиоза го политизираше криминалот и ја криминализираше политиката во Македонија.

Спрегата меѓу институциите на државата и организираниот криминал нè наведуваат на констатација дека поради него не можеме да ги забрземе евроинтеграционите процеси. Иако постојано велиме дека се бориме против ова зло, по сè изгледа борбата е само на хартија...

ЦВЕТКОВСКИ: Декриминализацијата, или како што револуционерно се вели борбата против организираниот криминал, во Македонија веќе 16 години е на ниво на политичка реторика, а долго време пред тоа претставуваше дури и политички спорна категорија. Фактички, како сè уште да постои дилема дали е подобро да владеат "благонадежни" лица или добри закони? Главната причина за ваквиот однос беше во немањето политичка волја поради кризата на државните институции, односно отсуството на неопходни институционални капацитети. Наместо изградена стратегија и систематска превенција и репресија, бевме сведоци на декларативни заложби за "лов на октоподи", кампањски акции, ентузијазам со огромни количества адреналин, селективни апсења со медиумски преноси и промоции и сл., кои беа со краток здив и за дневнополитичка употреба. Ваквиот манир на однесување беше очекуван, затоа што демократијата во Македонија се градеше од горе надолу, што значи дека и полесно се владееше и се манипулираше. Во таква ситуација не се детектира "октоподот", кој го сочинуваа физички и правни лица - содружници или потставени лица во структурите на организираниот криминал, кои заземаат клучни места во државната администрација. Притоа, дури не се вршеше ниту елиминирање на криминалниот контингент од горе кон долу, што обично се прави со конфискација на нелегално стекнатиот имот. Во долгата македонска транзиција сега прв пат се покажува некаква волја и намера за борба против организираниот криминал и корупцијата. Во тоа веројатно ќе има променливи успеси и осцилации, поради не-

видливата, но и отворена опструкција и притисоци од моќни внатрешни и надворешни политичко-економски фактори. Меѓутоа, ќе мора да се истрае во духот на принципот дека дури и најслабата држава може да биде помоќна од најсилната мафија, но под услов да постои политичка волја за тоа. Значи, треба да се дејствува паралелно по две линии - политичка и оперативно-тактичка. За поефикасно работење, покрај специјалните средства, како што е, следењето на електронските комуникации, неопходно е практикување и воведување и на други оперативни форми, како заштитни сведоци, агенти под прикритие, агенти-провокатори и други софистицирани методи и средства. Притоа, постојано мора да се води сметка за комплексноста на оваа социјална појава, која ја генерираат низа меѓусебно поврзани фактори: политички, економски, социјални, безбедносни, правни. Оттука, проблемот на ограничување и ставање под контрола на организираниот криминал не е само исклучително надлежност на полицијата, туку на целиот систем. Во моментот РМ се наоѓа пред избор: "мафијашка држава", во која криминалот е висок поради слабата контрола, или "полициска држава", во која криминалот ќе биде со ниска стапка, меѓутоа со тотална контрола врз правата и слободите на граѓаните. Вистинскиот рецепт е да се најде баланс меѓу овие две крајни опции. Но, деценија ипол во РМ тече процес на перманентно мафијашизирање на општеството како начин и филозофија за полесно егзистирање. Во буквална и преносна смисла се продуцира и се промовира своевиден "џгановизам", кој е врв на транзициониот систем и претставува сериозен судир на вредностите и разнебитувањето на "здравото општество". Социјалните и моралните деградации, примитивноста, малограѓанството, неизживеаноста и

Во поголем дел од Западна Македонија, власта практично не ги контролираше територијата и населението, било тоа поради "релаксација на меѓуетничките односи" или, пак, затоа што локалното население ја сметаше македонската полиција за натрапник, кој им ја загрозува комотноста. На тој начин, овој дел од државата стана "сива зона" во која границата меѓу легалното и криминалното тешко се разграничуваше.

алчноста постепено се етаблираа, што акумулираше огромна негативна енергија и предизвикуваше фрустрација и комплекс од помала или ништожна вредност кај многу чесни граѓани. Голем дел од младата популација, негледајќи перспектива а поаѓајќи од реалноста дека во матните транзициони води на површина исплива "џганот", кој за кратко време стана "Некој и Нешто", беа и сè уште се предизвикот дали да останат "Никој и Ништо" или да се приклучат кон тој слој лица. Таа субкултура и изместени вредности станаа неодоимлив фактор во транзициониот хаос, поради што постои дилема дали да се живее чесно, а бедно или според девизата "снајди се и биди махер, во матно најдобро се лови".

Колку македонските олигарси се дел од организираниот криминал?

ЦВЕТКОВСКИ: Како нус-производ од лошиот модел на криминалната приватизација, со учество и со покритие од власта или еуфемистички божемен менаџерски откуп, се создаде посебна каста т.н. македонски олигарси. Таа класа "новомакедонци" произлезе од поранешната социјалистичка партиско-стопанска номенклатура и денес, заедно со нивните потомци, ја сочинуваат елитата на македонските богаташи. Како

"деловни" луѓе, тие со моќта на парите за релативно кус период го "оттргнаа валканото криминално минато" и станаа почитувани и успешни граѓани. Денес ги користат позициите во политиката и во економијата и настојуваат да ги пренасочуваат реформските процеси или одлуки на Владата во сопствен интерес, како што, на пример, се случува со манипулациите на македонската берза или со влезот на странски инвестиции, кои во најголем дел беа преку оф-шор компании во кои македонските транзициони "махери" ги испраа парите од приватизацијата и како странски инвеститори ги вложуваат во Македонија. Се разбира, претенциозно е т.н. македонски олигарси да се споредуваат со нивни колеги од другите посткомунистички земји. Од нив ниту еден не може да се рангира ниту на листата на петстотини најбогати во југоисточна Европа, меѓу кои котираат и бизнисмени од нашето најблиско опкружување. Едноставно, Македонија располага со скромни и ограничени економски ресурси, кои ги лимитираат можностите на нашите олигарси, но за македонски прилики тие се богати, некои дури и пребогати.

Што би кажале за поврзаноста на овие наши личности со "мафиозите" од соседните земји и пошироко?

ЦВЕТКОВСКИ: Организираниот криминал нема граници и тој дејствува во сите профитабилни сфери и се поврзува на регионално и на глобално ниво. Значи, тој меѓу првите почна да ги реализира идеалите на глобализмот, односно новиот светски криминален поредок. Веднаш по прогласувањето независност, Македонија беше целосно отсечена од дотогашните транзициони трговски партнери, а потоа следуваа и едностраното ембарго од Грција. Поради тоа, бевме принудени трговијата да ја пренасочиме преку Бугарија и Албанија, со што повеќекратно се зголеми цената на увозот и извозот. Затоа Македонија стана заложник на шверцот и на црниот пазар, што директно генерираше корупција, експанзија на организиран криминал и збогатување на поединци преку ноќ. До средината на 90-тите години, во најголем дел нашата економија беше црноберзијанска и шверцерска, со што фактички беа уништени индустриското и земјоделското производство, а голем број граѓани беа принудени да се преориентираат во нелегалниот пазар. Корупцијата стана составен дел на односите со полицијата, царината и другите институции.

Во вакви околности профитираа поединци и "мативоди", кои до денес ги задржаа старите врски со структурите на подземјето од соседните земји и пошироко, иако мал дел од тогашниот контингент во меѓувреме беше истиснат и нивното место го заземаа некои нови "дечки", како транзициони бизнисмени. Но, македонскиот "октопод" сè уште не е структуриран според матрицата на класичната мафија. Неговите припадници сè уште не можат да бидат големи играчи, туку само партнери, асистенти и соучесници на соседните организирани криминални контингенти.

Ако постојано зборуваме за силината на организираниот криминал инсталиран во трите власти, тогаш како ќе одговориме на безбедносниот предизвик, кој во моментот се поврзува со статусот на Косово? Од една страна се очекува независно Косово, а од друга страна во него цвета криминалот и криминалците се на високи политички позиции...

Одделни припадници на службите, кои располагаат со битни податоци и сознанија за криминални структури, бизнисмени и политичари, ги користат за наметнато или изнудено партнерство, учени, елиминирање на нивните конкуренти, рекет, продажба и оддавање на одредени информации и друг вид "деловна соработка" и заштита.

ЦВЕТКОВСКИ: Мора да се има предвид дека во најголем степен создавањето на регионалната криминална мрежа е резултат на процесите на распаѓањето на поранешната држава и формирањето нови конфликти во субрегионот Западен Балкан, како и воведените меѓународни ембарга и санкции кон одредени држави од регионот. Во ваква ситуација, поранешните ЈУ-републики го кршеа ембаргото и во име на "високи патриотски идеали", независност и опстојување, во функција ги ставија криминалните активности. Меѓутоа, ваквата времена симбиоза меѓу државните институции и структури на организиран криминал на етапата на формирање нови државни институции, за релативно краток период доведе до трајно трансформирање на државните и на националните интереси во лични и во групни. Тоа беше основа на корпоративниот тип на општествено-политичка организација на новоформираните држави. Целата прикриена и дури отворена дејност остана во сенка на "големата политика", изразена во конфликтното осамостојување во независни држави и трансформацијата на т.н. Западен Балкан во објект на миротворни мисии и операции за меѓународната заедница. На Косово се одвиваше поинаков процес. Бидејќи тоа ги немаше атрибутите на држава, локалните политички авторитети создадоа "државност во сенка" со социјални системи. Финансирањето на овие институции беше од шверц и монополизирање на нелегалната трговија, што овозможи трајно преплетување на интересите на политичките елити и структурите на организиран криминал. Но, сега кога се решава финалниот статус на Косово, улогата на косовската политичка елита, на соседните земји и на меѓународната заедница е заеднички да придонесат да го стабилизираат безбедносниот предизвик преку непосредна помош, соработка и изградба на институции со неопходен капацитет. Убеден сум дека интегрирањето на Западен Балкан во НАТО и во ЕУ претставува клуч за решавање на проблемот со Косово. Се разбира дека тој процес ќе биде подолг, но одлучноста и истрајноста претставуваат единствена алтернатива за функционирање на правниот поредок и стабилизирање на регионот. Всушност, сосема е логично да функционира заеднички координиран регионален пристап во методи и во средства и за спротивставување на организираниот криминал, како интегрален дел од глобалниот. Ваквата можност и потреба на државите се третира и во поимот "регионално организирање за економска интеграција" во Конвенцијата на Обединетите нации против транснационалниот организиран криминал.